

Hrvoje Ivanković

Utočište u svijetu snova

In memoriam, Ivica Kunčević (1945. – 2022.)

Ivica Kunčević

SJE
ĆA
NJA

Sit svega toga vapim smrt smirenja.
W. Shakespeare, *Sonet 66*

Početak prošlog ljeta zauvijek nas je napustio Ivica Kunčević, redatelj koji je od kraja šezdesetih do danas svojim predstavama ispisivao povijest hrvatskog kazališta. Iako je režirao na brojnim pozornicama u Hrvatskoj i inozemstvu, dva epicentra njegova kazališnog svemira bili su Dubrovnik i Zagreb.

Dubrovnik, grad njegove zavičajnosti, bio je i određenjem njegova bića, ne samo u smislu mentaliteta i odnosa prema tradiciji, nego i – *vice versa* – u kreativnoj polemici koju je s tom tradicijom i mentalitetom vodio u svojim predstavama. Taj polemički diskurs ostao je trajnim obilježjem njegova teatra; teatra koji nije pristajao na rutinu, konvenciju i larplartizam, nego je uvijek tragačio ispod površine, izvan kanona, u kontekstu širem od onog što su nudili tekstovi s kojima je komunicirao.

Na scenu je stupio gotovo manifestno, rebelijanski, došavši potkraj šezdesetih u Kazalište Marina Držića sa skupinom mladih glumaca koje će kao kućni redatelj znati spojiti s postojećom jezgrom ansambla te uzdići dubrovačko kazalište – prvi i jedini put u njegovoj povijesti – do statusa jednog od najboljih hrvatskih, a tada i jugoslavenskih teatar.

Među desetak predstava koje je režirao u tom raz-

doblju bili su i provokativno, za mnoge čak skandalozno, *Prikazivanje Dubravke ljeta gospodnjega 1973.*, antologijska postava Vojnovićeva *Ekvinocija*, ali i praizvedba *Prologa nenapisane drame* te Sofoklova i Zlatarićeva *Elektra* s kojom je u ljetnikovcu Sorkočević u Lapadu prvi put stupio na scenu Dubrovačkih ljetnih igara.

Svoj Dubrovnik odnijet će sa sobom i u Zagreb, gdje je živio od 1977., radeći kao kućni redatelj u Dramskom kazalištu Gavella te potom u Hrvatskom narodnom kazalištu, ali djelujući povremeno i na drugim pozornicama, od ZKM-a i &TD-a do vlastitog mu poznog kazališta Manje je više.

Mnogi pamte njegove hvaljene postave Čehovljeva *Ivanova*, Begovićeva *Pustolova pred vratima*, Rostandova *Cyrana de Bergeraca* ili Shakespeareova *Henryja IV*, ali ono što ga je posebno definiralo i u tom dugačkom, doživotnom zagrebačkom egzilu, ponovno su bile postave djela starih dubrovačkih pisaca, antologijska uprizorenja *Dunda Maroja*, *Maškarata ispod kuplja*, *Dubrovačke trilogije*.

Vraćao se Ivica i svom matičnom dubrovačkom kazalištu, režirao je u njemu Čehova, Držića, Vojnovića, Sršena, ali od 1986., kada na skalinima od Jezuita po-

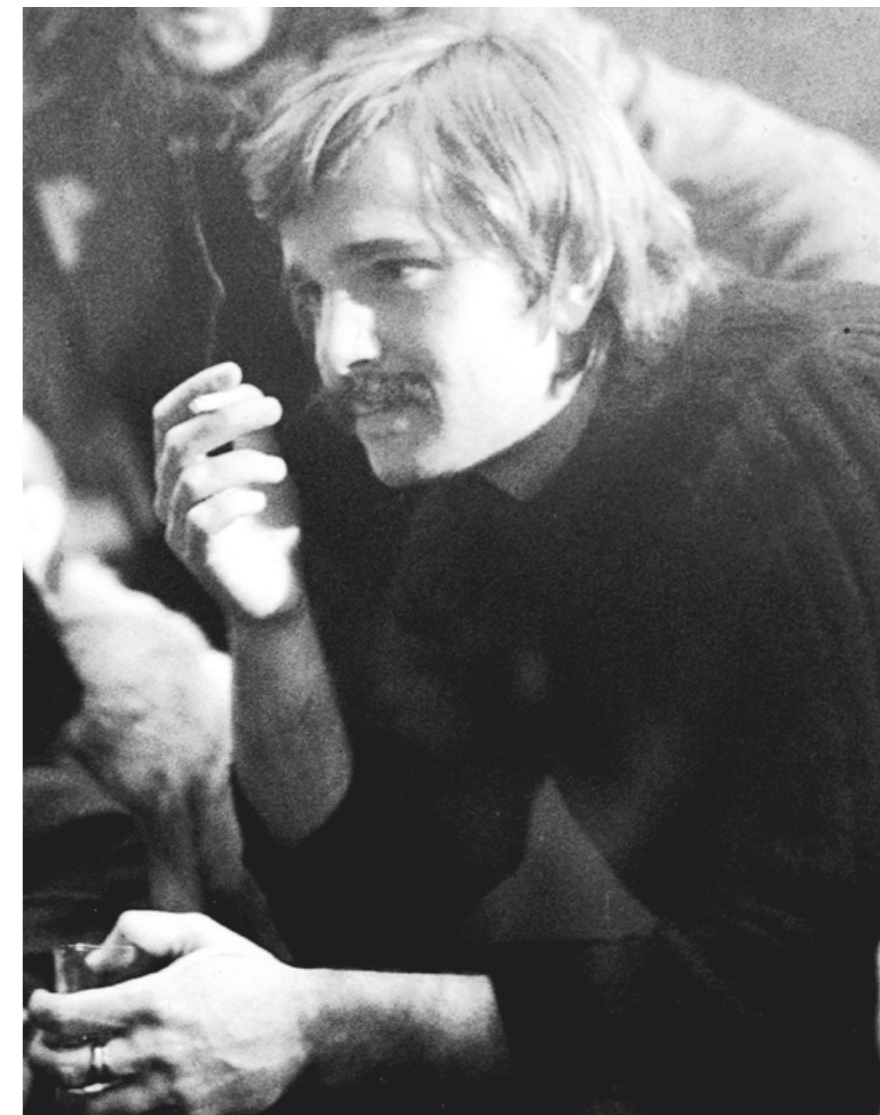
stavlja *Romea i Giuliettu*, sukus njegove kreativnosti bio je ubrizgan u krvotok Dubrovačkih ljetnih igara. Njegova vlastita vizija ambijentalnog teatra kao spoja kazališne poezije, stvarnog života i metafore, posebno je poglavlje u povijesti Igara, a u nizu od petnaestak predstava koje je režirao na otvorenim dubrovačkim pozornicama – sjetit ćemo se prvih dvaju dijelova *Orestije*, *Mjere za mjeru*, *Tirene*, *Dunda Maroja*, *Don Quijotea*, *Hamleta*, *Ilije Kuljaša*, *Skupa* – barem su tri – *Romeo i Giulietta*, *Tužna Jele* i *Posjet stare dame*, koje spadaju u antologijska ostvarenja hrvatskog ambijentalnog kazališta.

Svoje promišljanje teatra Igara Ivica je otjelovio i kroz profiliranje festivalskog dramskog programa, koji je vodio od 2002. do 2009., a svoja dubrovačka i nedubrovačka redateljska iskustva nadahnuto je, u neobičnom spoju anegdotalnog i teatrološki relevantnog, opisao i u dvjema knjigama, *Ambijentalnost na dubrovačku* i *Redateljske bilješke*, što mu ih je objavio Hrvatski centar ITI.

U teatru prodoran, beskompromisan, vehementan, Ivica je privatno bio hipersenzibilna osoba, ugodan, duhovit i zanimljiv sugovornik, nesklon, sasvim netipično za kazališni svijet, mistifikaciji vlastitog poslanja.

Svi koji su ga poznavali s lakoćom će posvjedočiti da nije bio odan asketizmu. On i život uzajamno su se trošili, no to je, sve do posljednjeg trenutka, više bila igra negoli borba. Jer riječ „igra“ u Kunčevićevu je postojanju bila ishodište svih stvari; kroz nju se izjašnjavao, polemizirao i ostvarivao. Svijet s one strane pozornice bio je jedini pravi realitet koji je priznavao, ali dobro je znao da se i izmaštani svjetovi mogu urušiti i nestati, da Prospero ne može u potpunosti ovladati svojim Duhom, da se lijepi Christian ne može dovijeka kriti iza Cyranovih stihova, da se zavjesa jednom mora spustiti.

Znao je da je u njegovom intimnom svijetu ono što ostaje iza završnog pljeska važnije od onog što mu je prethodilo i zato možda nije volio svoje premijere, osjećajući kako je svijet što ga je stvorio počeo disati vlastitim plućima, i kako on, tvorac tog sna, mora što prije pronaći novo utočište; novu iluziju koja će ga zaštititi od krute stvarnosti.

„Kazalište nije naročito pogodno mjesto za režiranje sna. Ono je samo po sebi na korak od njega. San u kazalištu je san u snu, san od sna.“, zapisao je svojedobno Ivica Kunčević.

Sada se i sam stopio s tom eteričnom tvari od koje su sazdani naši snovi, vrativši se zauvijek u svoj Dubrovnik, pod svoje ragužejsko nebo, pod svoje čemprese.

Mirno spavaj, dragi Ivica, ono što si nam imao dati, dao si nam punim srcem, a tko srce dava, svega sebe dava.

I na tome ti, od srca, hvala.